

Лекція

Тема: Аналітичні властивості катіонів IV групи

План:

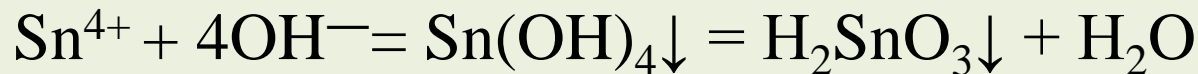
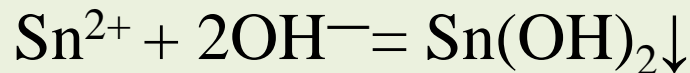
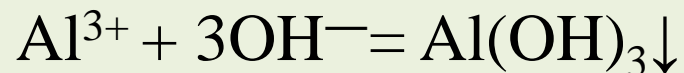
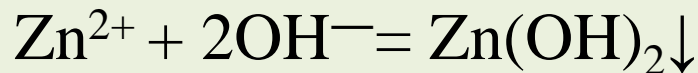
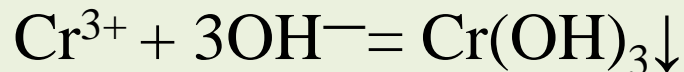
1. Загальна характеристика катіонів IV аналітичної групи.
2. Властивості окремих представників групи.
3. Систематичний хід аналізу катіонів IV групи.

*Підготувала:
доцент кафедри хімії, к.т.н. Хацевич О.М.*

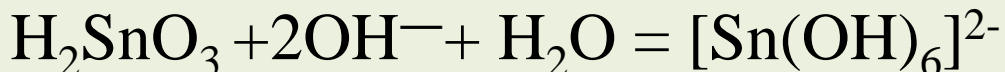
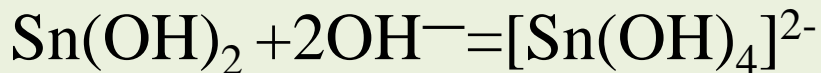
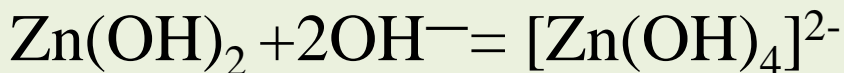
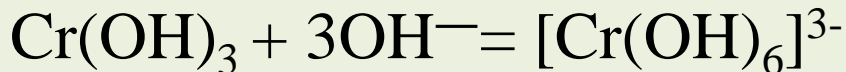
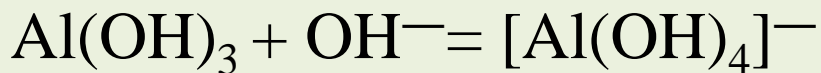

Реакції катіонів IV аналітичної групи (Zn²⁺, Cr³⁺, Al³⁺, Sn²⁺, Sn(IV), As(V, III))

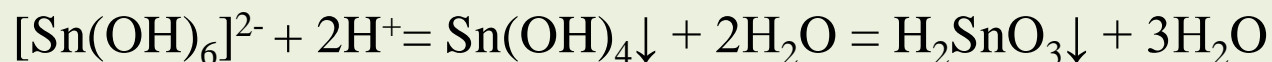
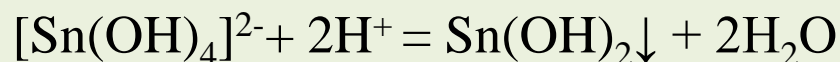
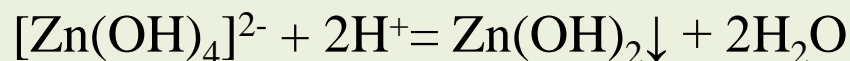
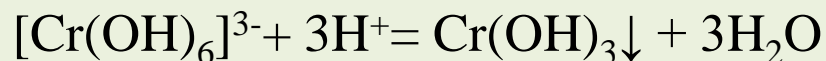
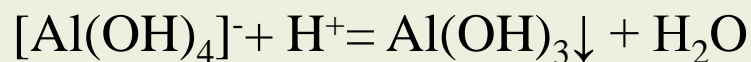
1. Дія групового реагенту NaOH або KOH:

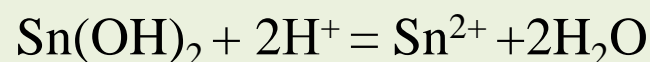
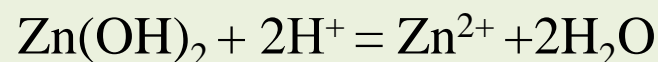
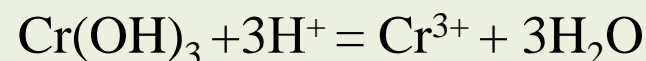
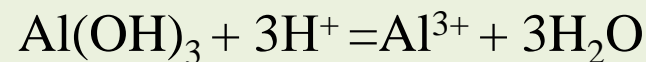
Гідроксиди мають амфотерні властивості, утворюють гідроксо комплексні аніони:

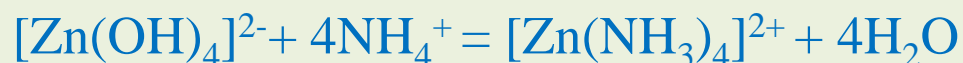
При додаванні кислот утворюються осаді гідроксидів:

При наступному додаванні кислот осаді розчиняються:

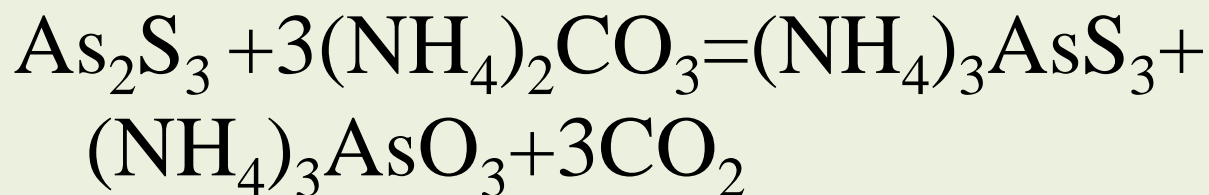
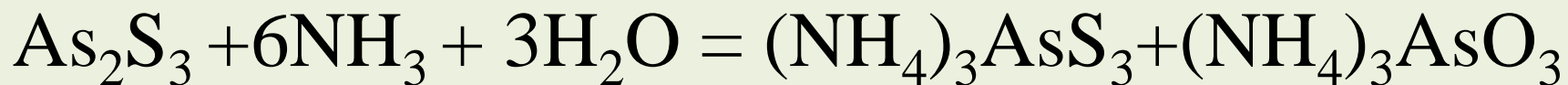
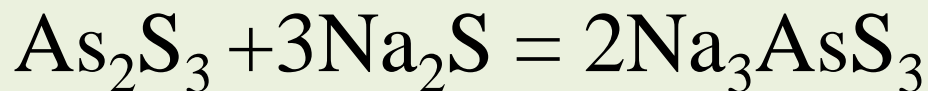

При дії амоній гідроксиду теж отримують осаді:

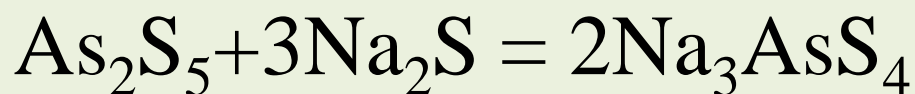

Реакції сполук Арсену (миш'яку)

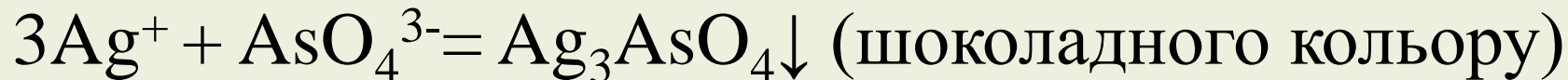
1. Реакція із сульфідами

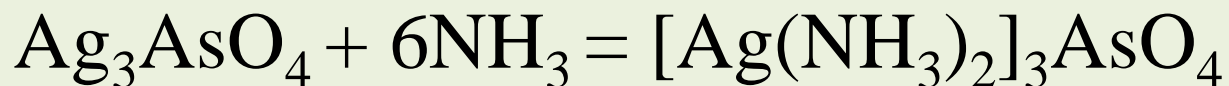
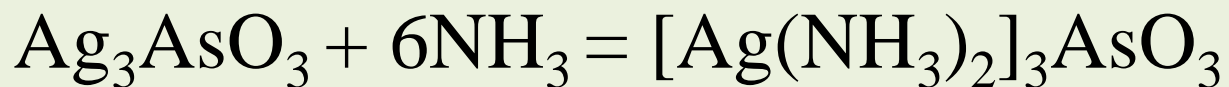
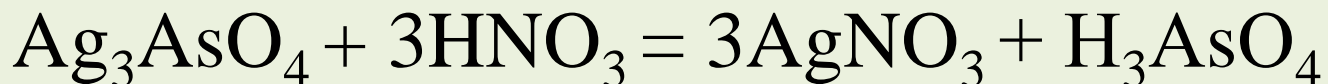
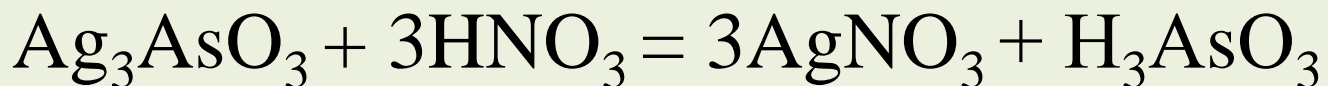
Осад As_2S_5 розчинний у надлишку сульфідів:

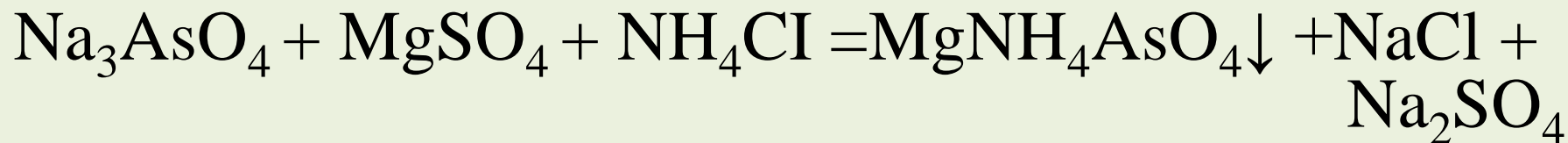
2. Реакція з аргентум нітратом

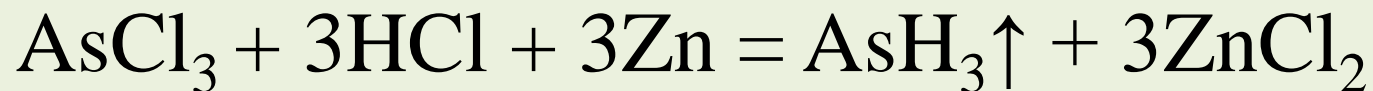
Осади розчинні в HNO_3 та розчині амоніаку:

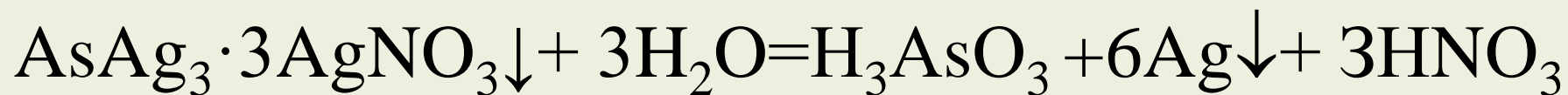
3. Реакція з магнезіальною сумішшю

4. Реакція відновлення до AsH_3 -р-я Марша

(темно-коричневе забарвлення)

Реакції катіонів Стануму (II-IV)

- *Дія солей ртуті (II)*

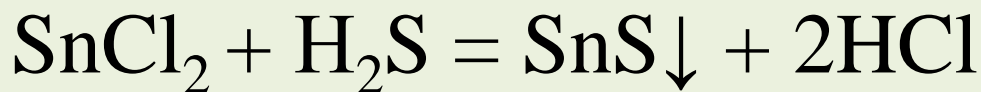
Катіони Sn (II) відновлюють ртуть (II) до Hg₂Cl₂ - білий осад:

Білий осад Hg₂Cl₂ чорніє, відновлюючись до Hg

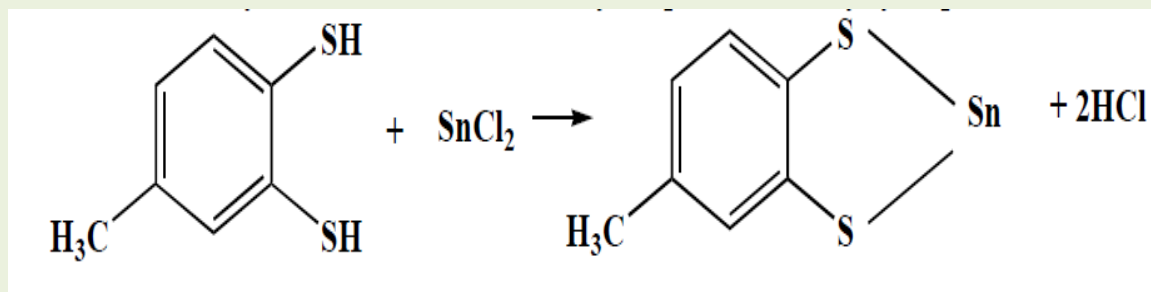

- *Дія H₂S, амоній сульфід.*

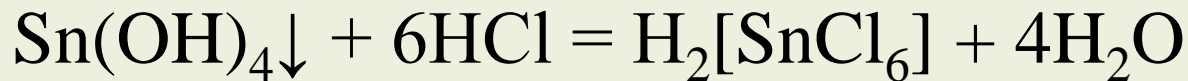
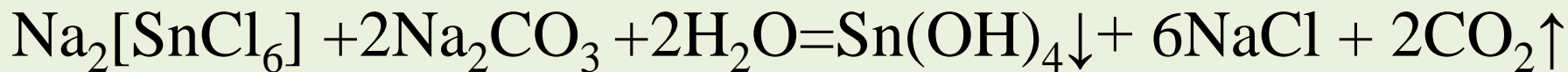
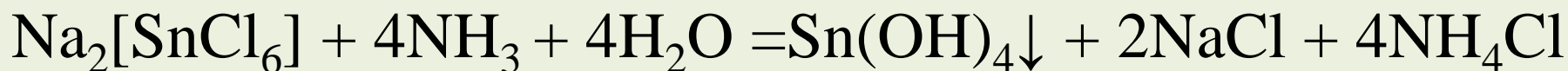
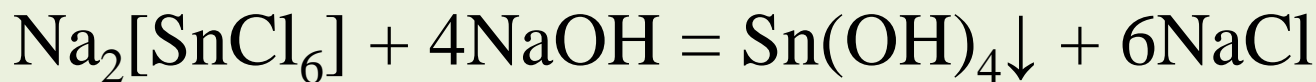
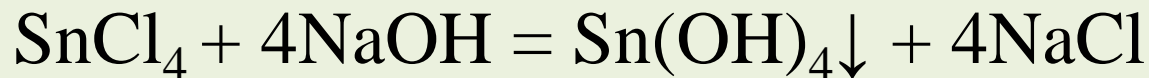

темно-коричневий осад, не розчиняється в лугах і надлишку амоній сульфід.

- Дія дитіолу - сполука червоного кольору:

- Луги, розчин амоніаку, карбонати утворюють драглистий білий осад станум (IV) гідроксиду :

- Дія металічного заліза у кислому середовищі :

- Дія гідроген сульфіду (H_2S). При дії H_2S на розчини солей олова (IV) утворюється жовтий осад SnS_2 , розчинний у конц. HCl :

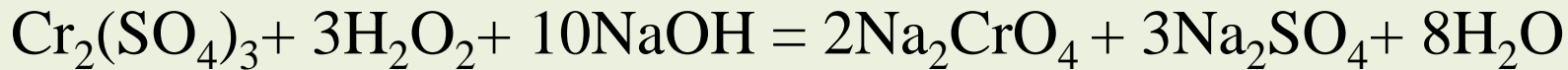
Осад SnS_2 реагує з розчином $(\text{NH}_4)_2\text{S}$ з утворенням розчинної тіосоли $(\text{NH}_4)_2\text{SnS}_3$ (відмінність від Sn^{2+}):

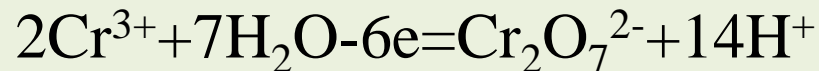
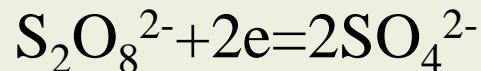
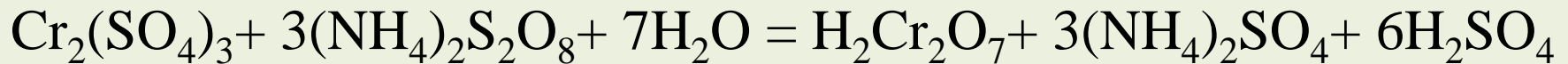
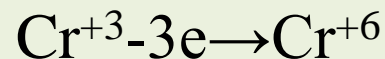
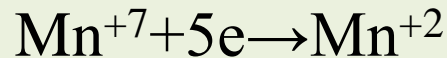
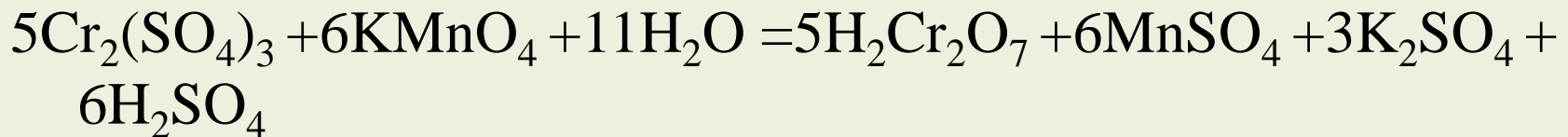
- Sn (IV) дає реакції з дитіолом (червоний осад SnDt_2) і солями рубідію, цезію, амонію в присутності хлоридів (кристали осадів типу $\text{Cs}_2[\text{SnCl}_6]$).

Реакції катіонів хрому (III)

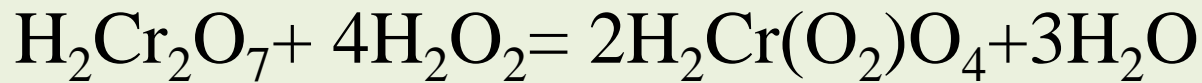
- Дія лугів (NaOH , KOH). Іони хрому (III) утворюють сіро-зелений осад гідроксиду хрому, має амфотерні властивості.
- Окиснення хрому (III) до хрому (VI) у лужному середовищі з утворенням іонів CrO_4^{2-} , які дають жовте забарвлення.

У кислому середовищі відбувається окиснення до іонів $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$.

- Утворення надхромової кислоти (синього кольору)

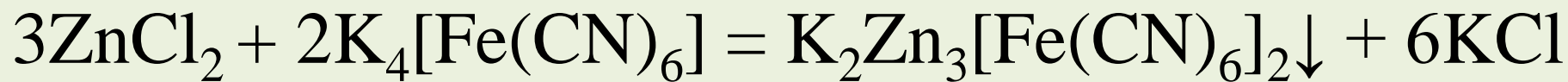
- Утворення забарвлених перлів бури з солями хрому.

$\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ при сплавлянні з солями хрому, утворює перли забарвлені у **смарагдово-зелений колір**, утворення метаборату хрому $\text{Cr}(\text{BO}_2)_3$.

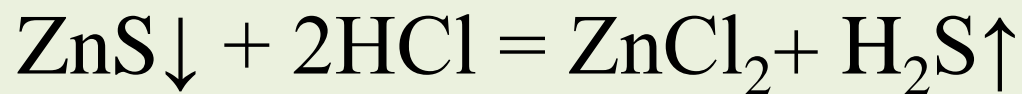
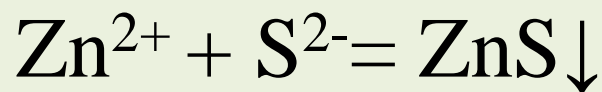

Реакції катіонів Zn

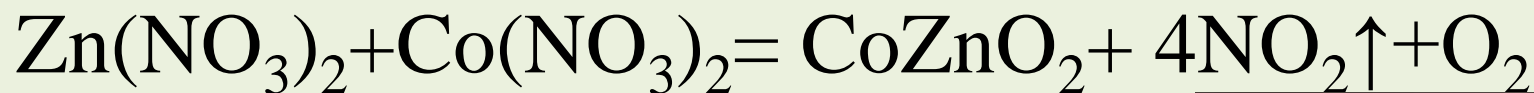
Дія розчину $K_4[Fe(CN)_6]$, у слабнокислому середовищі - білий осад подвійної солі:

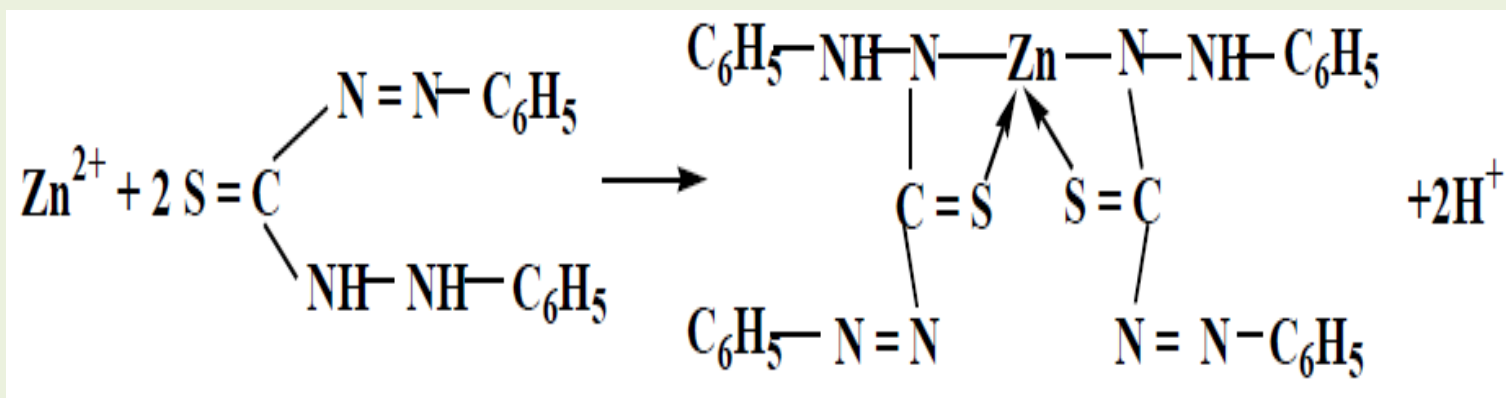
Реакція з сульфідами :

Реакція утворення “зелені Рінмана”

- Дія дитизону (у хлороформі або чотирихлористому вуглеці) :

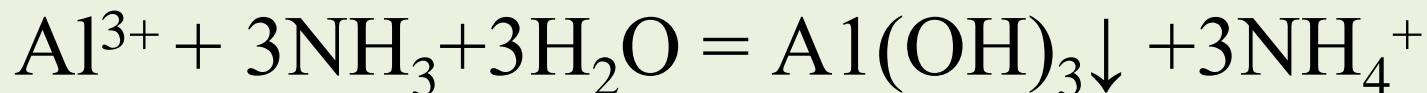
Внутрішньокмплексна сполука яскраво-червоного кольору

Zn в присутності інших катіонів IV групи

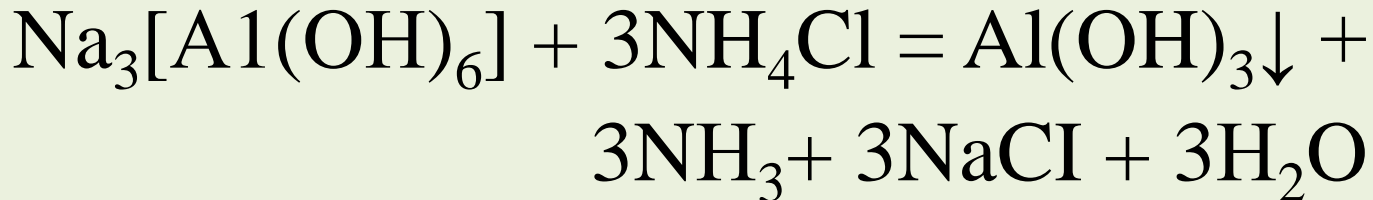

Реакція катіонів алюмінію

- Реакція з розчином амоніаку.*

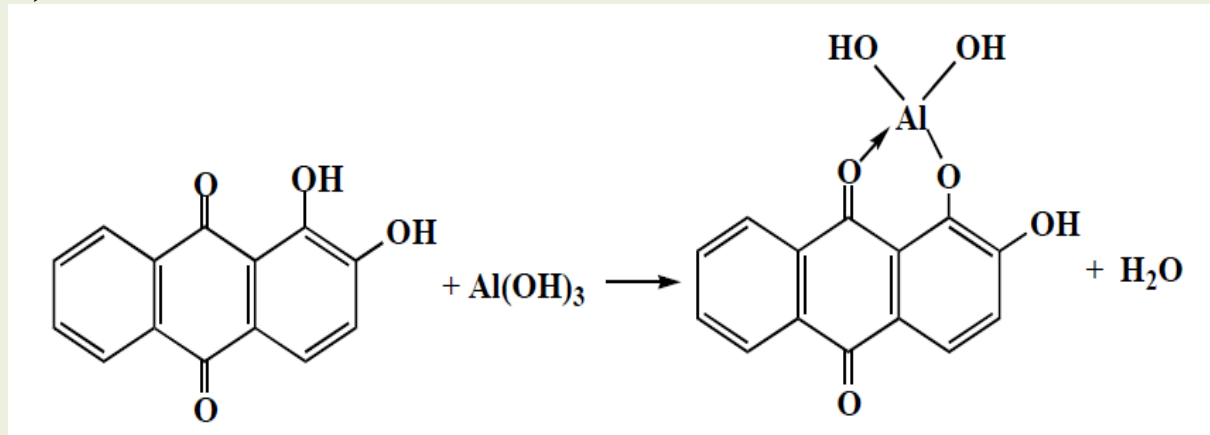
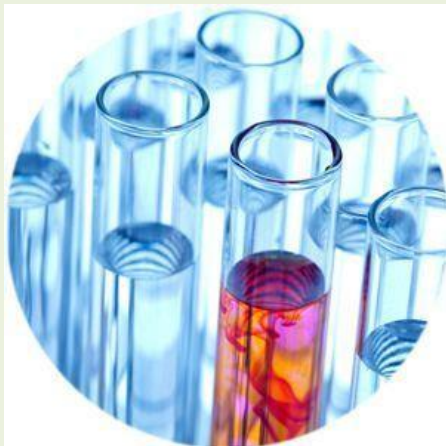

$\text{Al}(\text{OH})_3$ - амфотерний :

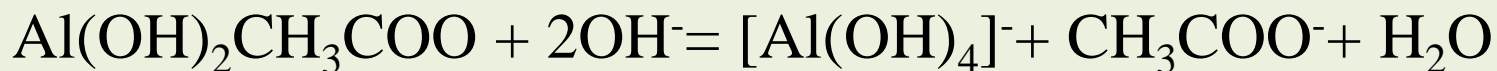
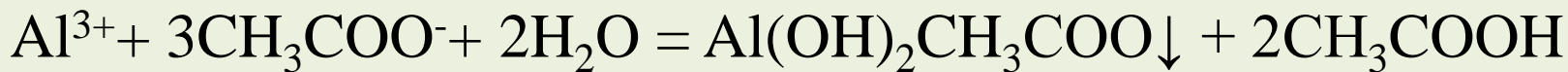

Реакцію з NH_4Cl використовують для відділення і виявлення Al^{3+} у присутності Zn^{2+} , Fe^{3+} , Cr^{3+} , Fe^{2+} , Mn^{2+} та ін. катіонів.

- Дія алізарину – утворення яскраво-червоного кольору (алюмінієвий лак):

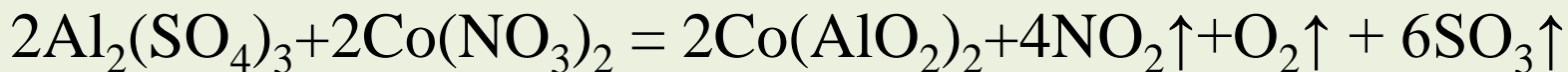

- Дія Na ацетату

- Дія кобальт нітрату

при спіканні з солями алюмінію утворює алюмінат кобальту синього кольору - “тенарова синь”:

Дякую за увагу !

